

CK

CAMPUS KRANT

KU LEUVEN

TOPDOKTER BART MORLION:

'Een wereld zónder pijn? Onmogelijk.'

"We zien helaas vaak dat patiënten zich kansloze operaties laten aanpraten. Er is altijd wel een arts die gelooft dat pijn weg te snijden is", zegt topdokter Bart Morlion, die patiënten met chronische pijn behandelt.

Dat lot treft één op de vier Belgen en bepaalt vaak hun hele leven. "Je kan het vergelijken met een alarmstelsel dat te scherp is afgesteld: bij sommigen kan zelfs een zachte aanraking immense pijn veroorzaken", zegt Morlion.

In het het Pijncentrum van UZ Leuven proberen hij en zijn collega's met een multidisciplinaire aanpak de pijn onder controle te

krijgen of ervoor te zorgen dat de klachten niet verergeren. "Heel wat patiënten leven geïsoleerd: ze zijn hun job kwijt en hun sociaal leven staat op een laag pitje. Ook dat moet je aanpakken."

In het VIER-programma *Topdokters* verschijnt Morlion bewust niet met mondkapje en in een groen pakje, maar gewoon in witte doktersjas. "Patiënten mogen niet de indruk krijgen dat een operatie alles zal oplossen. Vaak laten ze zich ingrepen aanpraten die nauwelijks kans maken en een hoog risico op complicaties met zich meebrengen."

Lees meer op P.12

De waan van het wasbordje

Afgetrainde helden in Hollywoodfilms, verleiders met een sixpack in *Temptation Island* ... Steeds meer tienerjongens zoeken het kracht-honk op om ook zo'n wasbordje te kweken. Is dat wel gezond? "Vóór de puberteit is krachttraining absoluut af te raden. Enkel spiergroepen trainen die er mooi uitzien op de foto, kan zelfs leiden tot misvormingen."

Lees meer op P.20

DE MINI-MAGIE VAN HET MANGOMOMENT

Het effect van kleine gebaren en attenties in de zorg

4

DE KOTMADAM DIE HET TOT KLOK SCHOPTTE

125-jarig Leo XIII Seminarie laat letterlijk van zich horen

6

"IK HEB ZELFS GEEN TIJD OM HET GRAS TE MAAIEN"

Emeritus Jozef Pacolet blijft werken aan onze sociale zekerheid

16

"IK ERVAAR GEEN ENKELE VAN MIJN PLEASURES ALS GUILTY"

Op speeddate met filosoof en musicoloog Pieter Bergé

19

Verschijnt maandelijks, uitgeg. juli en aug. Algemeenkantoor 2099 Antwerpen X

erkenning: p30221

Tijdschrift - toelating gesloten verpakking 2099 Antwerpen X nr° BC 679

PB-nr. B-4883

“

ER IS GEEN GEN VOOR DEMOCRATIE

Leven na Leuven: moraalfilosoof Patrick Loobuyck

14

© KU Leuven | Rob Stevens

STUDENTEN EN GEDETINEERDEN VOLGEN SAMEN LES IN LEUVEN CENTRAAL

“We zijn dader, maar ook mens”

“Levenslang.” Hugo spreekt dat moeilijke woord zonder aarzelen uit. Hij weet dat hij groot leed berokkend heeft en aanvaardt zijn straf. Maar aan het systeem waarin die zijn beloop moet krijgen, schort een en ander. Die mening deelt hij met elf medegedetineerden uit Leuven Centraal, en met twaalf studenten. Samen reflecteerden zij een semester lang in het vak *Gevangenisstraf als doorleefde realiteit*.

Ludo Meyvis

We zitten in de kapel van Leuven Centraal. In het eerste semester kwamen twaalf studenten uit verschillende richtingen wekelijks naar hier, voor lessen waarin de gevangenisstraf geanalyseerd werd met inzichten uit onder meer filosofie, sociologie en psychologie. Vervolgens toetsten ze die theorie aan de ervaringen van twaalf gedetineerden, die het vak samen met hen volgden. Dat leverde niet alleen een gezamenlijke reflectietekst op, soms na felle discussies, maar ook een menselijke *touch* in een omgeving waar die niet altijd evident is.

“Ik wist niet wie ik hier moest verwachten”, zegt studente criminologie Paulien Vanhooegaerden. “Ik was toch redelijk nerveus toen ik naar de eerste les kwam.” Ook theologiestudente Hilke Pattyn wou de

gevangenis van binnenuit leren kennen. “Praten met een dader valt best mee, zodra het ijs gebroken is. En dat lukte meteen. Dan spreek je met iemand die helemaal niet zo veel van jezelf verschilt.”

Iedereen kan ontsporen, daar is niet zoveel voor nodig, zegt Paulien. “Mensen beschouwen gedetineerden als *speciale gevallen*, maar als je de bewoners hier leert kennen, blijkt dat ze dezelfde zorgen hebben als iedereen. Dat ze net als iedereen zoeken naar het kleine en grote geluk. Waarmee ik natuurlijk niets zeg over de ernst van de feiten waarvoor ze hier zitten.”

Inspiratie

Elkaar leren kennen, voorbij de dader de mens vinden, en deelnemen aan ernstige, zoekende gesprekken op gelijke voet: het was voor alle betrokkenen een grote ver-

rijking. “Maar het vak ging veel verder”, zegt Paulien. “Als criminologe ken ik misschien wel wat theorie, maar om dan in de praktijk te leren hoe een gedetineerde tegen zijn leven en de omgeving aankijkt, is erg verrassend.”

“

Studente Hilke:

In de laatste les zijn er tranen gevloeid. Wat wil je, je praat wekenlang heel intens met elkaar.

Lees verder op P.02

MEGAFOON

Ajax verkoopt kruippakjes voor baby's, je kan trouwen op de middenstip van Feyenoord en voor de *die hard-fans* van Benfica Lissabon is er een urne in de clubkleuren. En bij ons thuis hebben we de West Ham United-broodrooster. Het toastje floept eruit met de WHU er mooi in gebrand.

Voetbalclubs houden er lucratieve handeltes in merchandising op na en spelen daarbij ook handig in op belangrijke levensmomenten, vertelde sporteconoom **Wim Lagae** in zijn lezing 'Kunnen topvoetballers nog meer verdienen?' voor de Universiteit van Vlaanderen.

(Bekijk de lezing op www.universiteitvanvlaanderen.be)

Geuren zitten dicht bij emotie, veel dichtër dan visuele waarnemingen. (...) In de meest extreme zin zou het kunnen dat je walgt van iemand die hetzelfde parfum draagt als je ex. Zeker als het om een pijnlijke relatiebreuk ging.

Als we iemand voor het eerst ontmoeten, telt vooral de visuele indruk, maar ook de geur speelt een cruciale rol, zegt professor biologische psychologie **Rudi D'Hooge**. Soms voel je meteen antipathie, zonder precies te weten waarom. Achteraf kan blijken dat die persoon een geur heeft die je associeert met negatieve gebeurtenissen.

(Knack, 07/02/2018)

“In de les kon je gewoon weer even mens zijn. Een bijzonder fijne ervaring.”

vervolg van P.01

Wie een zware fout begaan heeft, verdient een zware straf”, zegt gedetineerde Hugo*. “Zo hoort het. Maar dat zou dan bij voorkeur moeten kunnen in een systeem dat werkt, dat rehabilitatie en re-integratie bevordert. En dat is niet altijd het geval. Er is goede wil om het systeem te verbeteren, maar het kan vaak gewoon niet – geld, praktische organisatie, gebrek aan politieke wil, vrees voor de reactie van de buitenwereld, noem maar op. Hoe dat komt en hoe dat beter zou kunnen, hebben we uitvoerig in de lessen besproken.”

Het keuzevak werd gedoceerd door Geertjan Zuidwegt en Pieter De Witte van het Centrum voor Religie, Ethiek en Detentie, onder supervisie van professor Jacques Haers (Theologie en Religiewetenschappen). “Elke week behandelden we een deel van de actuele theorie rond vrijheidsstraf. Dat werd vervolgens getoetst aan de dagelijkse ervaring van de gedetineerden en aan de verschillende overtuigingen binnen de groep. Gaandeweg is daaruit een reflectietekst gegroeid, over wat er beter kan aan het systeem van vrijheidsstraffen. Hopelijk vindt minister Geens er inspiratie in. Hij krijgt de tekst bij zijn bezoek aan Leuven Centraal op 6 maart.”

De kloof

In de gevangenis heerst veel negativisme, zegt Hugo. “En dat begrijp ik natuurlijk ook wel. Maar het doet goed om ook eens op een positieve manier over de dingen te praten: wat moet er gebeuren om in mijn straf een weg te vinden naar verbetering en rehabilitatie? Niet om ze te minimaliseren, zeker niet om een per definitie zware fout goed te praten of mijn verantwoordelijkheid te ontlopen, maar om in een intellectueel eerlijke discussie te zoeken naar de tekorten van het systeem. En dat kon in dit vak. Het was ook inhoudelijk uitdagend,

iets waar je binnen deze muren vaak redelijk lang naar moet zoeken. De gevangenis is op dat vlak een stagnerende omgeving, en dat is niet gezond.”

“We hebben onze eigen situatie veel beter leren kennen, ook juridisch. Gedetineerden weten vaak niet wat wettelijk kan en wat niet”, zegt hij. “Niet alleen gedetineerden”, vult Hilke aan. “Voor mij was het de eerste keer dat ik wetteksten gelezen heb.”

“De praktijk werkt anders dan de theorie voorhoudt. Of werkt niet”, verzucht Hugo. “Een voorbeeld, uit de zogenaamde Basiswet (een wet uit 2005 die de rechtspositie van gedetineerden regelt – red.). Die wet zegt dat je een detentieplan moet opstellen, waarin je in samenspraak met deskundigen je straf individualiseert, met aandacht voor je familie en je omgeving. Je werkt aan je fouten, je zoekt naar wat beter kan, iets wat toch goed is voor iedereen, gedetineerde zowel als samenleving. Mooi dus – alleen is dat nog altijd grotendeels theorie. Het zou al heel wat opleveren als alles wat de Basiswet voorziet geïmplementeerd wordt.”

Wat denkt hij over recente cijfers waaruit blijkt dat steeds meer langgestraften tot op het einde van hun straf in detentie blijven? “Ik kan begrijpen dat sommigen ervoor kiezen om hun hele straf uit te zitten. De kans dat je een weigering krijgt als je vervoegde invrijheidsstelling aanvraagt, is immers heel groot. Dat komt vaak omdat je te veel dingen moet regelen die je vanuit de cel niet kunt regelen. Begin zonder toegang tot internet maar werk te zoeken, een huis te huren, je financiën op orde te krijgen. En de frustratie na een weigering kan je in de gevangenis nauwelijks kwijt. Je kunt hier niet met iedereen over alles praten.”

Praten als gelijken

Groeide er in de lessen ook iets van vriendschap? Paulien: “In de mate van het moge-

JORIS

Wetenschappers maken duurzame wasverzachter op basis van suiker. Lees het artikel op P.09

Studenten Paulien (links) en Hilke met gedetineerde 'Hugo' in de kapel van Leuven Centraal, waar de lessen plaatsvonden. "Het was verrassend om te horen hoe een gedetineerde tegen zijn leven en omgeving aankijkt."

© KU Leuven | Rob Stevens

“

Studente criminologie Paulien Vanhoegaerden:

Als je op tv iets ziet over de gevangenis, heeft dat vaak iets hotel-achtigs: aanvaardbare kamers, tv, kookhoekje ... Dat is een vertekend beeld.

lijke. Er zijn natuurlijk evidente beperkingen, maar als je elkaar beter leert kennen, ervaar je elkaar als medestudenten." Hugo: "In de gevangenis ben je op elk moment de dader. Er is geen enkel moment waarop dat onderbroken wordt en je gewoon weer even mens kunt zijn. In de les kon dat wel. Dat was een bijzonder fijne ervaring."

Hilke: "In de laatste les zijn er tranen gevloeid. Tja, wat wil je, je zit dan ook wekenlang heel intens met elkaar te praten, over moeilijke dingen, in een context die je niet kent. Je denkt aan de slachtoffers, maar ook aan de kinderen van wie hier zit. En je praat als gelijken. Er groeit een band, hoe dan ook. Je vertelt over je studie, je hoort hoe het met hun kinderen gaat ... Maar het was zonder twijfel ook een volwaardig vak, academisch veeleisend, met een ernstig eindrapport."

Hugo: "Voor mij bracht het einde van de lessen een plotse leegte met zich mee. Ik heb veel van de studenten geleerd. En ik denk zij ook van ons. Ik denk dat we

“

Gedetineerde Hugo:

We hebben onze eigen situatie veel beter leren kennen, ook juridisch. Gedetineerden weten vaak niet wat wettelijk kan en wat niet.

toch twaalf mensen ervan hebben kunnen overtuigen dat het negatieve beeld dat over gedetineerden bestaat, genuanceerd moet worden. We zijn dader, zonder twijfel, maar we zijn ook mens."

Paulien: "Dat is juist het probleem. Als je buiten bent, weet je niet wie of wat hier leeft, hoe het er hier aan toe gaat. Je hebt een erg vertekend beeld. Als je op tv iets ziet over de gevangenis, heeft dat vaak iets hotel-achtigs: aanvaardbare kamers, tv, kookhoekje ... Die moordenaars hebben het toch maar best gezellig, lijkt het soms wel. Maar dat is natuurlijk onzin." Hugo: "Ik zou nooit in een hotel willen leven waar ik de volgende dag niet uit weg kan."

Liever de zweep

Veruit de meeste gedetineerden keren ooit terug in de samenleving. Als ze uit een systeem komen dat gefrustreerde, geteisterde mensen aflevert, is er een probleem. "Het ergste is de onduidelijkheid", zegt Hugo. "Je kunt hier tien jaar zitten, vijftien, twin-

tig, wie zal het zeggen. En dát vreet aan je. We hebben er in de les over gepraat: als je gedetineerden de mogelijkheid zou geven om een jaar gevangenis te vervangen door weliswaar harde maar duidelijk omschreven lijfstraffen, zou daar heel veel gebruik van gemaakt worden. De gevangenis is erger dan de zweep."

"De gevangenis beschadigt mensen", zegt lesgever Geertjan Zuidwegt. "We zitten met een systeem dat perverse resultaten heeft, ook al zijn die niet zo bedoeld. Maar wat doe je met een systeem dat in veel gevallen leidt tot een tijdbom van frustratie? Wat doe je als je een systeem hebt waarin begeleiding essentieel is, maar nauwelijks bestaat? Wat doe je met een straf voor een dader, wanneer andere personen, die niets met de misdaad te maken hebben, daar het slachtoffer van worden – denk bijvoorbeeld aan de kinderen van gedetineerden. Uiteraard hebben ook de partner of de kinderen van een slachtoffer nooit om hun lot gevraagd. Dat maakt de discussie des te complexer. In hoeverre moet je een slecht systeem in stand houden, alleen omdat er geen algemeen aanvaard alternatief is?"

"Verandering moet van buitenuit komen, langzaam", zegt Hugo. "Twee keer twaalf mensen die elkaar leren kennen en over de gevangenis reflecteren zal de wereld niet veranderen. Maar je moet erengs beginnen." ┘

i De reflectietekst is te vinden op www.vrijplaats.net/gevangenis/. Studente wijsbegeerte Lien De Proost, die het vak ook volgde, schreef er een blogbijdrage over. Die is te vinden op www.kuleuvenblog.be

(*) Om redenen van privacy is de naam van de gedetineerde fictief.

Service-learning: dienen, reflecteren en leren

Het vak *Gevangenisstraf als doorleefde realiteit* is een voorbeeld van *service-learning*. Dat is een ervaringsgerichte onderwijsmethode waarbij studenten door middel van maatschappelijke dienstverlening, academisch leren en kritische reflectie groeien op wetenschappelijk, persoonlijk en sociaal vlak. "Het gaat dus niet om een stage of louter edelmoedig dienstbetoon, maar om vakken met concrete leerinhouden en vormingsdoelen", zegt professor Nicolas Staerdt, academisch verantwoordelijke van het service-learning-project.

Aan de KU Leuven werden dit academiejaar zes van die vakken aangeboden. "Zo hebben studenten geschiedenis projecten rond migranten en sekswerkers, farmacistudenten gaan naar zorgcentra, en bij economie werkt men rond sociale economie. Meestal leg je in zo'n vak contact met een bepaalde groep: gevangenen, patiënten, ngo's ... Je werkt eerder met hen samen dan dat je zomaar iets doet voor die groep, want je wil vooral van hen leren."

"Service-learning beoogt de ontwikkeling van kritisch en verantwoordelijk burgerschap", verduidelijkt Maaïke Mottart, coördinator van het project. "In die zin is het een prima belichaming van wat we *vorming* noemen: de student vormt zich breder, niet enkel academisch, maar ook maatschappelijk en persoonlijk. Service-learning illustreert hoe de academische gemeenschap volop in de wereld kan staan, in contact met wat er leeft in de maatschappij, en met oog voor het meest kwetsbare."

De eerste ervaringen zijn heel positief, zegt Mottart. "Op grond van buitenlandse voorbeelden hadden we dat ook verwacht. Volgend academiejaar komen er aan de KU Leuven zes nieuwe vakken bij. Service-learning zit in de lift, daar bestaat geen twijfel over."

i www.kuleuven.be/onderwijs/